

ČEZ

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 27 oktober 2009*

I mål C-115/08,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Landesgericht Linz (Österrike) genom beslut av den 5 mars 2008, som inkom till domstolen den 17 mars 2008, i målet

Land Oberösterreich

mot

ČEZ as,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena K. Lenaerts, J.-C. Bonichot och P. Lindh samt domarna C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann (referent), P. Küris, E. Juhász, G. Arestis och L. Bay Larsen,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: M. Poiares Maduro,
justitiesekreterare: handläggaren C. Strömholm,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 10 mars 2009,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Land Oberösterreich, genom J. Hintermayr, F. Haunschmidt, G. Minichmayr, P. Burgstaller, G. Tusek och C. Hadeyer, Rechtsanwälte,

- ČEZ as, genom W. Moringe, Rechtsanwalt,

- Österrikes regering, genom E. Riedl, C. Rauscher och C. Pesendorfer, samtliga i egenskap av ombud,

- Tjeckiens regering, genom M. Smolek, i egenskap av ombud,

- Frankrikes regering, genom A.-L. Duing, i egenskap av ombud,

- Polens regering, genom M. Dowgielewicz, M. Nowacki och D. Krawczyk, samtliga i egenskap av ombud,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom E. Traversa och B. Schima, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 22 april 2009 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 10 EG, 12 EG, 28 EG och 43 EG.

- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Land Oberösterreich och ČEZ as (nedan kallat ČEZ) angående de störningar eller risker för störningar som joniserande strålning kan medföra för jordbruksmark i Österrike, vilken ägs av nämnda delstat, genom ČEZ:s drift av ett kärnkraftverk i Temelín i Republiken Tjeckien.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapslagstiftningen

Euratomfördraget

3 Artikel 1 andra stycket EA har följande lydelse:

”Gemenskapen skall ha till uppgift att genom att skapa de förutsättningar som behövs för en snabb organisation och tillväxt av kärnenergiindustrierna, bidra till en höjning av levnadsstandarden i medlemsstaterna och till utvecklingen av förbindelserna med övriga länder.”

4 I artikel 2 EA föreskrivs följande:

”För att fullgöra sin uppgift skall gemenskapen i den ordning som anges i detta fördrag

...

- b) uppställa enhetliga säkerhetsnormer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd samt övervaka tillämpningen av dessa normer,

- c) underlätta investeringar och särskilt genom att uppmuntra initiativ från företagens sida säkerställa att sådana viktiga anläggningar kommer till stånd som behövs för utvecklingen av kärnenergin inom gemenskapen,

...”

- 5 Artiklarna 30–39 EA ingår i kapitel 3, med rubriken ”Hälsoskydd”, som i sin tur ingår i avsnitt II i EA-fördraget, med rubriken ”Bestämmelser för att främja framsteg på kärnenergiområdet”.

- 6 Artikel 30 EA har följande lydelse:

”Inom gemenskapen skall grundläggande normer fastställas för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.

Med ’grundläggande normer’ avses

- a) högsta tillåtliga doser förenliga med tillräckligt hälsoskydd,

b) högsta tillåtliga exponering och kontamination,

...”

7 Artikel 31 EA har följande lydelse:

”De grundläggande normerna skall utarbetas av kommissionen efter yttrande av en grupp personer som Vetenskapliga och tekniska kommittén skall utse bland medlemsstaternas vetenskapliga experter och särskilt bland experter på folkhälsans område. ...

Efter att ha hört Europaparlamentet skall rådet genom beslut med kvalificerad majoritet och på förslag från kommissionen som till rådet skall överlämna de yttranden som den har mottagit från kommittéerna fastställa de grundläggande normerna.”

8 I artikel 32 EA anges följande:

”På begäran av kommissionen eller en medlemsstat kan de grundläggande normerna omprövas eller kompletteras i den ordning som anges i artikel 31.

Kommissionen är skyldig att pröva varje begäran av en medlemsstat.”

9 Artikel 33 EA har följande lydelse:

”Varje medlemsstat skall utfärda de lagar och andra författningar som är lämpliga för att säkerställa att de fastställda grundläggande normerna iakttas...

Kommissionen skall lämna rekommendationer i syfte att säkerställa en harmonisering av de bestämmelser som gäller på detta område inom medlemsstaterna.

För detta ändamål skall medlemsstaterna underrätta kommissionen om de bestämmelser som gäller när detta fördrag träder i kraft och om senare förslag till bestämmelser av samma slag.

...”

10 I artikel 35 EA föreskrivs följande:

”Varje medlemsstat skall inrätta de anläggningar som behövs för fortlöpande kontroll av radioaktivitetsnivån i luft, vatten och jord samt för kontroll av att de grundläggande normerna följs.

Kommissionen skall ha tillträde till dessa kontrollanläggningar; den får kontrollera deras funktion och effektivitet.”

11 Artikel 36 EA har följande lydelse:

”De behöriga myndigheterna skall regelbundet informera kommissionen om de kontrollåtgärder som avses i artikel 35 så att kommissionen hålls underrättad om den radioaktivitetsnivå som befolkningen utsätts för.”

12 Artikel 37 EA har följande lydelse:

”Varje medlemsstat skall tillhandahålla kommissionen sådana allmänna upplysningar om varje plan för deponering av radioaktivt avfall av alla slag, som gör det möjligt att fastställa om planens genomförande kan medföra en radioaktiv kontamination av vatten, jord eller luft i någon annan medlemsstat.

Kommissionen skall efter att ha hört den expertgrupp som avses i artikel 31 yttra sig inom sex månader.”

13 I artikel 38 EA föreskrivs följande:

”Kommissionen skall lämna rekommendationer till medlemsstaterna i fråga om radioaktivitetsnivån i luft, vatten och jord.

I brådskande fall skall kommissionen utfärda ett direktiv som förpliktar den berörda medlemsstaten att inom en av kommissionen fastställd tid vidta alla åtgärder för att undvika att de grundläggande normerna överträds och för att säkerställa att föreskrifterna iakttas.

Om staten inte inom den fastställda tiden rättar sig efter kommissionens direktiv får kommissionen eller varje medlemsstat som saken gäller med avsteg från artiklarna 141 och 142 omedelbart väcka talan vid domstolen.”

¹⁴ I artikel 192 EA anges följande:

”Medlemsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av detta fördrag eller av åtgärder som vidtagits av gemenskapens institutioner. Medlemsstaterna skall underlätta att gemenskapens uppgifter fullgörs.

De skall avstå från varje åtgärd som kan äventyra att fördragets mål uppnås.”

Konventionen om kärnsäkerhet

¹⁵ Genom kommissionens beslut 1999/819/Euratom av den 16 november 1999 (EGT L 318, s. 20) godkändes Europeiska atomenergigemenskapens anslutning till konventionen om kärnsäkerhet, vilken antogs den 17 juni 1994. Alla medlemsstater är också parter i denna konvention.

- 16 I det tredje stycket i den förklaring som ingår som bilaga till nämnda beslut 1999/819, i dess ändrade lydelse enligt kommissionens beslut 2004/491/Euratom av den 29 april 2004 (EUT L 172, s. 7), anges att "[g]emenskapen har befogenheter, som den delar med [medlemsstaterna], inom de områden som omfattas av artiklarna 7 och 14–19 i konventionen i enlighet med artikel 2 b samt de tillämpliga artiklarna i avdelning II i kapitel 3 om hälsoskydd i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen".
- 17 Enligt artikel 1 ii i konventionen om kärnsäkerhet är konventionens mål bland annat att "upprätta och vidmakthålla effektivt skydd i kärnenergianläggningar mot möjliga strålningsfaror för att skydda individer, samhället och miljön från skadliga verkningar av joniserande strålning från sådana anläggningar".
- 18 Artikel 7 i konventionen om kärnsäkerhet har följande lydelse:

"1. Varje fördragsslutande part skall införa och vidmakthålla en lagstiftning och ett regelverk i övrigt för att styra kärnenergianläggningars säkerhet.

2. Lagstiftningen och regelverket i övrigt skall sörja för

- i) upprättande av tillämpliga nationella krav och bestämmelser för säkerhet,
- ii) ett system för tillståndsgivning med avseende på kärnenergianläggningar och på förbud mot drift av en kärnenergianläggning utan tillstånd,

iii) ett system för regelmässig inspektion och värdering av kärnenergianläggningar för att trygga uppfyllandet av tillämpliga bestämmelser och villkor för tillstånd,

iv) framtvingande av uppfyllelsen av tillämpliga bestämmelser och villkor, innefattande tillfällig avstängning, ändring av bestämmelser och villkor och återkallelse av tillstånd.”

19 Artikel 8.1 i konventionen har följande lydelse:

”Varje fördragsslutande part skall upprätta eller utse ett tillsynsorgan som anförtros genomförandet av den lagstiftning och det regelverk som avses i artikel 7 och som tilldelas den befogenhet, den kompetens och de finansiella och mänskliga resurser som behövs för att fullgöra sina tilldelade skyldigheter.”

20 I artikel 14 i konventionen, med rubriken ”Granskning och bestyrkande av säkerheten”, anges följande:

”Varje fördragsslutande part skall vidta lämpliga åtgärder för att se till att

i) omfattande och systematiska säkerhetsvärderingar utförs före uppförande och idrifttagning av en kärnenergianläggning och under hela dess livstid. Sådana värderingar skall dokumenteras väl, uppdateras efter hand i ljuset av drifterfarenheter och ny säkerhetsinformation av betydelse samt granskas under överinseende av tillsynsorganet,

ii) bestyrkande genom analys, övervakning, provning och inspektion utförs för att säkerställa att det fysiska tillståndet i och driften av en kärnenergianläggning fortsätter att stå i överensstämmelse med dess konstruktionsbeskrivningar, gällande nationella säkerhetskrav och begränsningar och villkor för driften.”

21 Artikel 15 i konventionen om kärnsäkerhet, med rubriken ”Strålskydd”, har följande lydelse:

”Varje fördragsslutande part skall vidta lämpliga åtgärder för att, under alla driftlägen, säkerställa att den strålning som personal och allmänhet utsätts för och som orsakas av en kärnenergianläggning hålls så låg som rimligen låter sig göra och att ingen individ utsätts för stråldoser som överskrider föreskrivna nationella dosgränser.”

22 I artiklarna 16–19 i konventionen, med rubrikerna ”Olycksberedskap”, ”Förläggningsplatsen”, ”Utformning och uppförande” samt ”Drift”, föreskrivs vissa skyldigheter på dessa områden.

Direktiv 96/29/Euratom

23 Rådets direktiv 96/29/Euratom av den 13 maj 1996 om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning (EGT L 159, s. 1) antogs med stöd av artiklarna 31 EA och 32 EA.

24 I artikel 2.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Detta direktiv skall tillämpas på all verksamhet som medför risk för joniserande strålning från en artificiell källa eller en naturlig strålkälla i fall där naturliga radionuklider behandlas eller har behandlats med hänsyn till sina radioaktiva, klyvbara eller fertila egenskaper, nämligen

- a) produktion, bearbetning, hantering, användning, innehav, förvaring, transport, import till och export från gemenskapen samt deponering av radioaktiva ämnen,

- b) drift av elektrisk utrustning som avger joniserande strålning och som innehåller komponenter som drivs med en spänningsskillnad på mer än 5 kV, samt

- c) alla andra verksamheter som anges av medlemsstaten.”

25 Artikel 4 i direktivet har rubriken ”Tillstånd”. Artikel 4.1 a har följande lydelse:

”Alla medlemsstater [ska] kräva förhandlingstillstånd för följande verksamheter, om inte annat föreskrivs i denna artikel:

a) Drift och nedmontering av anläggningar inom den nukleära bränslecykeln ...”

26 Artikel 6.3 i direktiv 96/29 har följande lydelse:

”Alla medlemsstaterna skall dessutom säkerställa följande:

- a) Som ett led i optimeringen skall all bestrålning hållas på en så låg nivå som rimligen är möjligt med hänsyn till ekonomiska och sociala faktorer.
- b) Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 12 får inte summan av doserna från alla relevanta verksamheter överstiga de dosgränser som fastställs i denna avdelning för arbetstagare, lärlingar, studerande och enskilda personer ur befolkningen som utsätts för strålning.”

27 I artikel 13 i direktivet fastställs de dosgränser som ska gälla för enskilda personer ur befolkningen.

28 Artikel 43, med rubriken "Grundläggande princip", ingår i avdelning VIII i direktiv 96/29, med rubriken "Genomförande av strålskydd för befolkningen under normala förhållanden". Den har följande lydelse:

"Alla medlemsstater skall skapa de nödvändiga villkoren för att säkerställa bästa möjliga skydd för befolkningen på grundval av de principer som fastställs i artikel 6 och för att tillämpa de grundläggande principerna för skyddsåtgärder för befolkningen."

29 I artikel 44 i direktiv 96/29, med rubriken "Villkor för tillstånd för verksamheter som medför risk för att befolkningen ska utsättas för joniserande strålning", anges följande:

"Med skyddsåtgärder för befolkningen under normala förhållanden vid förfaranden som kräver förhandstillstånd avses alla åtgärder och undersökningar för att upptäcka och eliminera de faktorer som, i samband med någon verksamhet som innefattar exponering för joniserande strålning, kan komma att medföra en risk för att befolkningen utsätts för bestrålning som inte kan förbises från strålskyddssynpunkt. Sådana skyddsåtgärder skall omfatta följande uppgifter:

- a) Undersökning och godkännande från strålskyddssynpunkt av planer för anläggningar som medför risk för bestrålning samt av den föreslagna placeringen av sådana anläggningar inom det berörda territoriet.

- b) Godkännande av att sådana nya anläggningar tas i drift under förutsättning att det finns tillräckligt skydd mot all strålning eller radioaktiv kontamination som kan komma att sträcka sig utanför anläggningens område, när det är relevant under beaktande av demografiska, meteorologiska, geologiska, hydrologiska och ekologiska villkor.

c) Undersökning och godkännande av planer för utsläpp av radioaktivt spillvatten.

Dessa uppgifter skall utföras i enlighet med regler som de behöriga myndigheterna fastställer på grundval av omfattningen av risken för strålning.”

³⁰ Artikel 45 i direktivet, med rubriken ”Uppskattning av befolkningens doser”, har följande lydelse:

”De behöriga myndigheterna skall

- a) säkerställa att dosuppskattningar i samband med verksamheter som avses i artikel 44 görs på ett så realistiskt sätt som möjligt för befolkningen som helhet och för kritiska grupper i befolkningen på alla platser där sådana kan förekomma,

- b) besluta om hur ofta bedömning skall göras och [vidta] alla nödvändiga åtgärder för att identifiera kritiska grupper i befolkningen med beaktande av de sätt på vilka radioaktiva ämnen faktiskt kan överföras,

- c) med beaktande av strålningsriskerna säkerställa att uppskattningarna av befolkningens doser omfattar
- bedömning av doserna till följd av extern bestrålning med angivande av, om så är lämpligt, typen av strålning,

 - bedömning av intaget av radionuklider med angivande av radionuklidernas karaktär och, om det är nödvändigt, deras fysikaliska och kemiska tillstånd samt bestämning av dessa radionuklidens aktivitet och koncentrationer,

 - bedömning av de doser som de kritiska grupperna i befolkningen kan komma att erhålla samt specificering av dessa gruppers karakteristika
- d) kräva arkivering av journaler rörande mätningar av extern bestrålning, uppskattningar av intag av radionuklider och radioaktiv kontamination samt resultaten av bedömningen av de doser som har erhållits av de kritiska grupperna och befolkningen.”

31 Artikel 46 i direktivet har rubriken ”Instruktion” och föreskriver följande:

”Såvitt avser hälsoskyddet för befolkningen skall alla medlemsstater upprätta ett system för inspektion för att upprätthålla respekten för de bestämmelser som införs i enlighet med detta direktiv och för att inleda övervakningsåtgärder på strålskyddsområdet.”

32 Artikel 47 i direktiv 96/29 har rubriken ”Företagens ansvar”. I artikel 47.1 anges följande:

”Alla medlemsstater skall kräva att det företag som är ansvarigt för sådana verksamheter som avses i artikel 2 utför dem i enlighet med principerna för hälsoskyddet för befolkningen på strålskyddsområdet och att det inom sina anläggningar särskilt utför följande uppgifter:

- a) Uppnå och bibehålla en optimal nivå för skydd för miljön och befolkningen.

- b) Kontrollera de tekniska anordningarnas effektivitet för att skydda miljön och befolkningen.

- c) I syfte att kontrollera strålskyddet godkänna användningen av utrustning och åtgärder för att när det är lämpligt antingen mäta eller bedöma bestrålning och radioaktiv kontamination av miljön och befolkningen.

- d) Regelbundet kalibrera mätinstrument och regelbundet kontrollera att de är funktionsdugliga och används på ett riktigt sätt.”

33 Avdelning IX i direktivet består av artiklarna 48–53. De rör intervention i radiologiska nödsituationer.

34 Artikel 54 i direktivet har följande lydelse:

”Detta direktiv fastställer de grundläggande säkerhetsnormerna för skydd av arbetstagares och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning och syftar till att medlemsstaterna genomför dessa på ett enhetligt sätt. Om en medlemsstat antar strängare dosgränser än de som fastställs i detta direktiv skall den underrätta kommissionen och medlemsstaterna om detta.”

35 Det är ostridigt att Republiken Österrike inte har sänt någon sådan information till kommissionen eller övriga medlemsstater.

Den nationella lagstiftningen

³⁶ I 364 § andra stycket i den österrikiska civillagen (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, nedan kallad ABGB) föreskrivs följande:

”Ägaren till en fastighet kan förbjuda påverkan på fastigheten i form av avloppsvatten, rök, gas, värme, lukt, buller, vibrationer och andra störningar från en grannfastighet i den mån de överskrider de brukliga nivåerna enligt lokala förhållanden och väsentligt påverkar den normala användningen av fastigheten. Direkta utsläpp utan särskilt tillstånd är under alla omständigheter förbjudna.”

³⁷ 364 § punkt a ABGB har följande lydelse:

”Om den störning som överskrider nämnda nivå orsakas av gruvdrift eller av en anläggning för vilken det beviljats ett administrativt tillstånd på grannfastigheten, har dock ägaren endast rätt att kräva skadestånd vid domstol, även om skadan orsakas av omständigheter som inte tagits i beaktande vid det administrativa godkännandeförfarandet.”

Twisten vid den nationella domstolen och dess sammanhang

³⁸ Land Oberösterreich äger flera fastigheter som används för jordbruk och jordbruksutveckling och på vilka en jordbruksskola är belägen. Denna mark är belägen i Österrike ungefär 60 kilometer från kärnkraftverket Temelín, vilket ligger i Tjeckien, 50 km från den österrikiska gränsen.

- 39 Detta kärnkraftverk drivs av det tjeckiska energiföretaget ČEZ, vilket är ett aktiebolag bildat enligt tjeckisk rätt som till största delen ägs av den tjeckiska staten.
- 40 Anläggningen och driften av kärnkraftverket Temelín godkändes av de tjeckiska myndigheterna år 1985 och en försöksverksamhet vid verket inleddes den 9 oktober 2000.
- 41 Land Oberösterreich och andra privata markägare väckte år 2001 talan vid Landesgericht Linz med stöd av 364 § andra stycket ABGB med yrkande att ČEZ ska åläggas att förhindra störningar eller risker för störningar som beror på joniserande strålning som kan komma från detta kärnkraftverk.
- 42 Enligt Land Oberösterreich skadar den radioaktivitet som uppstår vid normal drift av detta kärnkraftverk eller, i alla händelser, risken för föroreningar genom denna drift, eller genom eventuella driftstörningar, varaktigt det normala nyttjandet av delstatens mark. Villkoren för en talan om att en person ska åläggas att upphöra med en störning, eventuellt i förebyggande syfte, är således uppfyllda.
- 43 Kärnkraftverket har vidare varit föremål för förhandlingar mellan Republiken Österrike och Republiken Tjeckien. Ett protokoll vad avser dessa förhandlingar undertecknades i Melk (Österrike) den 12 december 2000. Den 29 november 2001 antog dessa stater en handling med titeln "Slutsatserna från Melkprocessen och uppföljningen", vilken bland annat omnämns i Republiken Tjeckiens och Republiken Österrikes gemensamma förklaring om deras bilaterala avtal om kärnkraftverket Temelín, som ingår som en bilaga till slutakten om tio nya medlemsstaters, däribland Republiken Tjeckiens,

anslutning till Europeiska unionen, vilken undertecknades i Aten den 16 april 2003 (EUT L 236, s. 17). I denna förklaring förbinder sig de två medlemsstaterna att uppfylla sina bilaterala skyldigheter enligt förstnämnda handling.

- 44 Kärnkraftverket Temelín har varit i full drift sedan år 2003.
- 45 Såsom framgår av kommissionens meddelande av den 6 november 2002 (KOM(2002) 605 slutlig) till rådet och Europaparlamentet angående kärnteknisk säkerhet i Europeiska unionen, vilket tillkom under de förhandlingar som ledde till att tio nya medlemsstater anslöts år 2004, har frågan om kärnteknisk säkerhet i kandidatländerna undersökts mycket noga i enlighet med Europeiska rådets resolutioner i Köln av den 3 och den 4 juni 1999, i vilka kommissionen uppmanades att se till att strikta säkerhetsnormer tillämpas i Central- och Östeuropa. Denna utvärdering ledde dels till att vissa kärnkraftverk lades ner, dels till rekommendationer i syfte att höja säkerheten, så att den skulle komma att motsvara säkerheten inom Europeiska unionen för jämförbara kärnkraftsreaktorer. Kommissionen och rådet kontrollerade därefter huruvida dessa rekommendationer verkligen följdes (se särskilt punkt 4 i ingressen till detta meddelande och punkterna 1.1 b och 3.2 i själva meddelandet).
- 46 Parallellt med Melkprocessen, i vilken kommissionen spelade en viktig roll för att underlätta dialogen mellan de tjeckiska och de österrikiska myndigheterna, utvärderades säkerheten vid kärnkraftverket Temelín av kommissionen och rådet på samma sätt som övriga kärntekniska anläggningar i kandidatländerna, och resultaten från denna utvärdering visade att detta kraftverk, tack vare att föreslagna rekommendationer hade följts, uppvisade en kärnteknisk nivå som var tillfredsställande (se punkt 1.1 b i meddelandet).

- 47 Såsom framgår av punkt 5.3.2 i kommissionens meddelande med sammanfattning av verksamheten under 2004 och 2005 för genomförande av avdelning II kapitlen 3–10 i Euratomfördraget (KOM(2006) 395 slutlig) skedde inspektioner med tillämpning av artikel 35 EA i Temelín år 2004 och år 2005, sedan Republiken Tjeckien anslutits till Europeiska unionen.
- 48 Kommissionen avgav även ett yttrande den 24 november 2005 om planen för deponering av radioaktivt avfall som härrör från ombyggnadsarbeten vid kärnkraftverket Temelín i Tjeckien, i enlighet med artikel 37 i Euratomfördraget (EUT C 293, s. 40). I nämnda yttrande angav kommissionen bland annat att ”genomförandet av planen för deponering av alla typer av radioaktivt avfall som härrör från ombyggnaden av kärnkraftverket Temelín ... inte torde innebära risker för radioaktiv kontamination, som är av betydelse ur hälsosynpunkt, av en annan medlemsstats vatten, mark eller luft vare sig vid normal drift eller vid en olycka av den omfattning som avses i de allmänna upplysningarna”.
- 49 Den 3 november 2006 gjordes inspektioner av de två reaktorerna i kärnkraftverket Temelín och det förklarades slutgiltigt att de uppfyller kraven i gällande regler.

Tolkningsfrågorna

- 50 Landesgericht Linz har anfört att det av tidigare rättspraxis framgår att 364 § punkt a ABGB, enligt vilken talan inte kan väckas om åläggande att upphöra med störningar från anläggningar för vilka administrativt tillstånd finns, är tillämplig även vad gäller anläggningar som godkänts av utländska myndigheter om det framgår att störningen är tillåten enligt internationell rätt och villkoren för tillstånd i ursprungsstaten i huvudsak är desamma som dem som gäller i Österrike.

- 51 Oberster Gerichtshof har emellertid i en dom av den 4 april 2006 fastställt att endast tillstånd som meddelats av österrikiska myndigheter omfattas av tillämpningsområdet för 364 § punkt a. Denna bestämmelse bygger nämligen endast på en bedömning av skilda interna intressen och det finns inget stöd för att den österrikiske lagstiftaren inför begränsningar av rättigheter som är knutna till äganderätten till fastigheter i Österrike endast i syfte att skydda en annan stats ekonomi och den statens allmänintresse.
- 52 Enligt Landesgericht Linz kan Oberster Gerichtshofs tolkning strida mot gemenskapsrätten, eftersom den innebär att det görs åtskillnad mellan anläggningar som har erhållit tillstånd från österrikiska myndigheter och anläggningar som har erhållit tillstånd från myndigheter i en annan medlemsstat.
- 53 Med hänsyn till att varken EG- och Euratomfördragen eller den sekundärrätt som har antagits med stöd av dessa fördrag innehåller några regler om beviljande av tillstånd till kärnkraftverk och huruvida sådana tillstånd ska erkännas i en annan medlemsstat än den som har beviljat detta tillstånd, undrar den nationella domstolen om denna skillnad i behandling strider mot artiklarna 10 EG, 12 EG, 28 EG eller 43 EG.
- 54 Landesgericht Linz beslutade mot denna bakgrund att förklara målet vilande och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
- ”1) a) Ska det betraktas som en åtgärd med motsvarande verkan, i den mening som avses i artikel 28 EG, när ett företag som driver ett kraftverk i en medlemsstat i enlighet med rättsordningen i denna stat och med relevanta gemenskapsrättsliga bestämmelser, och som producerar ström som det levererar till olika medlemsstater, förpliktas – genom ett enligt [rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1)] i alla medlemsstater verkställbart förbuds föreläggande som meddelats av en domstol i en angränsande medlemsstat till följd av en talan som väckts i syfte att förbjuda

eventuella utsläpp från detta kraftverk – att anpassa anläggningen i enlighet med de tekniska föreskrifterna i en annan stat eller till och med, för det fall anläggningen på grund av dess komplexitet inte kan anpassas, lägga ner driften av anläggningen, och domstolen i den angränsande medlemsstaten – på grund av den tolkning av de nationella lagbestämmelserna som den högsta domstolen i detta land har gjort – inte får beakta det befintliga drifttillstånd som kraftverket har erhållit i den medlemsstat där det är beläget, trots att domstolen i den angränsande medlemsstaten skulle beakta ett nationellt tillstånd för en anläggning i samband med en motsvarande nationell förbudstalan, med den följderna att ett förbuds föreläggande inte skulle kunna meddelas en anläggning som har erhållit ett tillstånd av de nationella myndigheterna?

- b) Ska de rättfärdigande skäl som anges i EG-fördraget tolkas på så sätt att den åtskillnad som enligt en medlemsstats nationella lagstiftning ska göras mellan tillstånd för anläggningar som getts av nationella myndigheter och tillstånd för anläggningar som getts av utländska myndigheter inte under några omständigheter är tillåten med hänsyn till övervägandet att endast den nationella men inte den utländska ekonomin ska skyddas, eftersom detta är ett rent ekonomiskt motiv som inte anses skyddsvärt inom ramen för de grundläggande friheterna?
- c) Ska de rättfärdigande skäl som anges i EG-fördraget och den därmed sammanhörande proportionalitetsprincipen tolkas på så sätt att den principiella åtskillnad som enligt en medlemsstats nationella lagstiftning ska göras mellan tillstånd för anläggningar som getts av nationella myndigheter och tillstånd för anläggningar som getts av utländska myndigheter inte är tillåten, eftersom driften av en anläggning som erhållit tillstånd i den medlemsstat i vilken den är belägen ska prövas av en domstol i en annan medlemsstat i varje enskilt fall med hänsyn till den faktiska risk som anläggningen utgör för den allmänna ordningen, säkerheten eller hälsan eller andra erkända tvingande hänsyn av allmänintresse?

- d) Är domstolarna i en medlemsstat skyldiga att, med hänsyn till proportionalitetsprincipen, vilken ska bedömas i samband med de rättfärdigande skälen, behandla ett tillstånd att driva en anläggning i den medlemsstat i vilken anläggningen är belägen som ett inhemskt tillstånd för en anläggning, när tillståndet i den medlemsstat där anläggningen är belägen juridiskt sett kan likställas med ett inhemskt tillstånd?
- e) Spelar det vid prövningen av föregående fråga någon roll att den anläggning som erhållit tillstånd i den medlemsstat där den är belägen är ett kärnkraftverk, när i en annan medlemsstat, i vilken en talan har väckts i syfte att förbjuda eventuella utsläpp från detta kärnkraftverk, driften i sig av anläggningar av detta slag är förbjuden, även om det där drivs andra kärntekniska anläggningar?
- f) Är domstolar i en medlemsstat, i vilken en sådan förbudstalan har väckts, skyldiga att, när den ovan i fråga 1 a nämnda tolkningen av den nationella lagstiftningen strider mot artikel 28 EG, tolka den nationella lagstiftningen på så sätt att formuleringen 'anläggning för vilken det beviljats ett administrativt tillstånd' inbegriper såväl inhemska tillstånd för drift av anläggningar som tillstånd som getts av myndigheter i andra medlemsstater i EU?
- 2) a) Är det förenligt med det i artikel 43 EG föreskrivna förbudet mot inskränkningar för medborgare i en medlemsstat att fritt etablera sig på en annan medlemsstats territorium, när ett företag som driver ett kraftverk i en medlemsstat i enlighet med rättsordningen i denna stat och med relevanta gemenskapsrättsliga bestämmelser förpliktas – genom ett enligt förordning nr 44/2001 i alla medlemsstater verkställbart förbudsföreläggande som meddelats av en domstol i en angränsande medlemsstat till följd av en talan som väckts i syfte att förbjuda eventuella utsläpp från detta kraftverk – att

anpassa anläggningen i enlighet med de tekniska föreskrifterna i en annan stat eller till och med, för det fall anläggningen på grund av dess komplexitet inte kan anpassas, lägga ner driften av anläggningen, och domstolen i den angränsande medlemsstaten – på grund av den tolkning av de nationella lagbestämmelserna som den högsta domstolen i detta land gjort – inte får beakta det befintliga drifttillstånd som kraftverket har erhållit i den medlemsstat där det är beläget, trots att domstolen i den angränsande medlemsstaten skulle beakta ett nationellt tillstånd för en anläggning i samband med en motsvarande nationell förbudstalan, med den följd att ett förbuds föreläggande inte skulle kunna meddelas en anläggning som har erhållit ett tillstånd av de nationella myndigheterna?

- b) Ska de skäl som rättfärdigar inskränkningar i etableringsfriheten tolkas på så sätt att den åtskillnad som enligt en medlemsstats nationella lagstiftning ska göras mellan tillstånd för anläggningar som getts av nationella myndigheter och tillstånd för anläggningar som getts av utländska myndigheter inte är tillåten med hänsyn till övervägandet att endast den nationella men inte den utländska ekonomin ska skyddas, eftersom detta är ett rent ekonomiskt motiv som inte anses skyddsvärt inom ramen för de grundläggande friheterna?
- c) Ska de grunder som enligt EG-fördraget rättfärdigar inskränkningar i etableringsfriheten och, i synnerhet, proportionalitetsprincipen tolkas på så sätt att den principiella åtskillnad som enligt en medlemsstats nationella lagstiftning ska göras mellan tillstånd för anläggningar som getts av nationella myndigheter och tillstånd för anläggningar som getts av utländska myndigheter inte är tillåten, eftersom driften av en anläggning som erhållit tillstånd i den medlemsstat där den är belägen ska prövas av en domstol i en annan medlemsstat i varje enskilt fall med hänsyn till den faktiska risk som anläggningen utgör för den allmänna ordningen, säkerheten eller hälsan eller andra erkända tvingande skäl av allmänintresse?
- d) Är domstolarna i en medlemsstat skyldiga att, med hänsyn till proportionalitetsprincipen, vilken ska bedömas inom ramen för de skäl vilka rättfärdigar

inskränkningar i etableringsfriheten, behandla ett tillstånd att uppföra en anläggning som beviljats i den medlemsstat där anläggningen är belägen som ett inhemskt tillstånd för en anläggning, när tillståndet i den medlemsstat där anläggningen är belägen juridiskt sett kan likställas med ett inhemskt tillstånd?

- e) Spelar det vid prövningen av föregående fråga någon roll att den anläggning som erhållit tillstånd i den medlemsstat där den är belägen är ett kärnkraftsverk när, i en annan medlemsstat, i vilken det har väckts en talan i syfte att förbjuda eventuella utsläpp från detta kärnkraftsverk, driften i sig av anläggningar av detta slag är förbjuden, även om det där drivs andra kärntekniska anläggningar?
- f) Är domstolar i en medlemsstat, i vilken en sådan förbudstalan har väckts, skyldiga att, när den ovan i fråga 2 a nämnda tolkningen av den nationella lagstiftningen strider mot artikel 43 EG, tolka den nationella lagstiftningen på så sätt att formuleringen 'anläggning för vilken det beviljats ett administrativt tillstånd' inbegriper såväl inhemska tillstånd för drift av anläggningar som tillstånd som getts av myndigheter i andra medlemsstater i EU?
- 3) a) Är det fråga om en förbjuden indirekt diskriminering på grund av nationalitet, enligt artikel 12 EG, när domstolarna i en medlemsstat, i samband med en förbudstalan som en fysisk person väckt mot anläggningar, tar hänsyn till ett tillstånd för dessa anläggningar som getts av de nationella myndigheterna, vilket innebär att det inte kan riktas anspråk på att anläggningarna ska anpassa eller upphöra med driften, medan dessa domstolar i samband med en sådan förbudstalan inte tar hänsyn till tillstånd för anläggningar som utfärdats av myndigheter i andra medlemsstater?

- b) Omfattas en sådan diskriminering av tillämpningsområdet för fördraget, eftersom den berör de rättsliga villkoren för ett företag som driver sådana anläggningar att etablera sig i en medlemsstat inom EU liksom de rättsliga villkor på vilka företag producerar varan ström och säljer denna i andra medlemsstaterna i EU, och har den således ett, i vart fall, indirekt samband med uppfyllandet av de grundläggande friheterna?
- c) Kan en sådan diskriminering motiveras med sakliga skäl när de berörda domstolarna i medlemsstaten inte gör en bedömning för varje enskilt fall med hänsyn till de omständigheter som ligger till grund för tillståndet för en anläggning i den medlemsstat där denna är belägen? Är det förenligt med proportionalitetsprincipen att domstolarna i den andra medlemsstaten åtminstone är skyldiga att beakta det utländska tillståndet som utfärdats i den medlemsstat i vilken anläggningen är belägen om detta ur rättslig synpunkt i princip är likvärdigt med ett inhemskt tillstånd för en anläggning?
- d) Är domstolar i en medlemsstat, i vilken en sådan förbudstalan har väckts, skyldiga att, när den ovan i fråga 3 a nämnda tolkningen av den nationella lagstiftningen strider mot artikel 12 EG, tolka den nationella lagstiftningen på så sätt att formuleringen 'anläggning för vilken det beviljats ett administrativt tillstånd' inbegriper såväl inhemska tillstånd för drift av anläggningar som tillstånd som getts av myndigheter i andra medlemsstater i EU?
- 4) a) Gäller också den i artikel 10 EG fastslagna principen om lojalt samarbete, inom tillämpningsområdet för gemenskapsrätten, medlemsstaterna sinsemellan.

- b) Framgår det av denna princip om lojalt samarbete att medlemsstaterna inte får försvåra varandras myndighetsutövning, än mindre hindra den, och gäller detta särskilt för deras respektive beslut avseende planering, uppförande och drift av kärntekniska anläggningar på deras territorium?
- c) Är domstolar i en medlemsstat, i vilken en sådan förbudstalan har väckts, skyldiga att, när den ovan i fråga 4 a nämnda tolkningen av den nationella lagstiftningen strider mot artikel 10 EG, tolka den nationella lagstiftningen på så sätt att formuleringen 'anläggning för vilken det beviljats ett administrativt tillstånd' inbegriper såväl inhemska tillstånd för drift av anläggningar som tillstånd som gets av myndigheter i andra medlemsstater i EU?"

Inledande anmärkning

- 55 Enligt den österrikiska regeringen har den nationella domstolen lämnat en felaktig beskrivning av 364a § ABGB. Av rättspraxis framgår nämligen att tillstånd som har meddelats i Österrike inte heller omfattas av tillämpningsområdet för denna bestämmelse, om de har meddelats efter ett förfarande i vilket grannar inte har rätt att delta som part eller om det rör sig om en situation där liv eller hälsa utsätts för besvär eller risk för allvarlig skada. Skillnaden i behandling som den hänskjutande domstolen har beskrivit har således inte ägt rum.
- 56 Land Oberösterreich har gjort gällande att tvärtemot vad som anges i beslutet om hänskjutande kan uttrycket "anläggning för vilken det beviljats ett administrativt tillstånd" i 364 § punkt a ABGB även vara tillämpligt på tillstånd som meddelats av myndigheterna i en annan stat. Så är fallet när störningen är tillåten enligt internationell rätt, när villkoren för tillstånd i etableringsstaten är likvärdiga med dem som gäller

i forumstaten och ägaren till den egendom som är hotad har kunnat delta i tillståndsförfarandet som part. I förevarande fall är det emellertid utrett att ett kärnkraftverk inte kan godkännas enligt österrikisk rätt, att det tillstånd som ČEZ har erhållit inte uppfyller aktuella tekniska normer och processuella krav och att Land Oberösterreich inte har kunnat delta i det aktuella tillståndsförfarandet.

57 Det ska härvid emellertid erinras om att det inte ankommer på domstolen att uttala sig om tolkningen av nationella bestämmelser. En sådan tolkning omfattas nämligen av de nationella domstolarnas exklusiva behörighet. Domstolen ska således när den har att ta ställning till en begäran om förhandsavgörande från en nationell domstol utgå från den tolkning av den nationella rätten som den hänskjutande domstolen har gjort (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 2 oktober 2008 i mål C-360/06, Heinrich Bauer Verlag, REG 2008, s. I-7333, punkt 15 och där angiven rättspraxis).

Tolkningsfrågorna

Inledande överväganden

58 Såsom framgår redan av tolkningsfrågornas ordalydelse har den hänskjutande domstolen formulerat desamma utifrån utgångspunkten att dess avgörande eventuellt kan leda till att ČEZ åläggs att anpassa kärnkraftverket Temelín, eller till och med att lägga ned detsamma, om nödvändiga anpassningar inte kan göras, och att dess avgörande har den rättskraft som i varje medlemsstat gäller för avgöranden som meddelas i enlighet med bestämmelserna i förordning nr 44/2001.

- 59 Den tjeckiska regeringen har i sitt yttrande riktat två invändningar mot en sådan utgångspunkt.
- 60 Den hävdar för det första att bestämmelserna i förordning nr 44/2001 överhuvudtaget inte är tillämpliga på det kommande domstolsavgörandet. Artikel 66.1 i nämnda förordning utesluter nämligen i princip att förordningen skulle kunna vara tillämplig på mål vid en domstol där talan, såsom är fallet vid målet i den nationella domstolen, har väckts innan denna förordning trädde i kraft. Inget av de två undantagen i artikel 66.2 är heller tillämpligt i förevarande fall. Talan i målet vid den nationella domstolen har nämligen inte väckts efter det att konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30) började gälla för de två berörda staternas mellanhavanden, eftersom Republiken Tjeckien inte var part i denna konvention när talan väcktes. De österrikiska domstolarnas behörighet i förevarande fall följer inte heller av behörighetsreglerna i kapitel II i förordningen, utan av en helt intern behörighetsregel som grundar sig på var sökanden i målet vid den nationella domstolen har sitt hemvist.
- 61 Den tjeckiska regeringen har för det andra hävdad att även om bestämmelserna i förordning nr 44/2001 var tillämpliga, skulle artikel 34 punkt 1 i samma förordning, enligt viken en dom inte ska erkännas om ett sådant erkännande uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (ordre public) i den medlemsstat där domen görs gällande, i förevarande fall kunna tillämpas vid de tjeckiska domstolarna.
- 62 Med hänsyn till det svar som nedan kommer att ges på nämnda domstols frågor, saknar EG-domstolen emellertid anledning att uttala sig om den tjeckiska regeringens invändningar eller, mer allmänt, om tolkningen av bestämmelserna i förordning nr 44/2001.

Fråga huruvida tolkningsfrågorna kan upptas till sakprövning

- 63 Land Oberösterreich har hävdad att tolkningsfrågorna inte kan upptas till sakprövning av två skäl.
- 64 För det första är tolkningsfrågorna alldeles för långa, och i frågorna tas det också upp så många argument och faktiska omständigheter att det är omöjligt för domstolen att formulera klara svar.
- 65 Domstolen konstaterar emellertid att uppgifterna om de faktiska och juridiska omständigheterna i skälen till begäran om förhandsavgörande och i själva tolkningsfrågorna är av sådan art att domstolen kan utöva sin behörighet på området.
- 66 För det andra hävdar Land Oberösterreich att det inte finns ett tillräckligt samband mellan situationen i målet vid den nationella domstolen och gemenskapsrätten, varför tolkningsfrågorna är konstruerade eller hypotetiska.
- 67 Det ska härvid anmärkas att frågan huruvida en situation av det slag som är i fråga i målet vid den nationella domstolen omfattas av tillämpningsområdet för de gemenskapsrättsliga bestämmelser som den hänskjutande domstolen avser är en fråga i sak som beror på tolkningen av samma bestämmelser, varför eventuell osäkerhet på detta område inte kan påverka frågan huruvida tolkningsfrågorna kan upptas till sakprövning.
- 68 Begäran om förhandsavgörande kan följaktligen tas upp till prövning.

Frågan vilka gemenskapsrättsliga bestämmelser som behöver tolkas

- 69 I begäran om förhandsavgörande har den hänskjutande domstolen beskrivit sin osäkerhet avseende huruvida 364 § punkt a ABGB är förenlig med gemenskapsrätten med hänsyn till den skillnad i behandling som denna bestämmelse medför mellan dels företag som äger en anläggning med administrativt tillstånd som har meddelats i Österrike, vilka inte kan bli föremål för en talan om föreläggande att upphöra med störningar – i förekommande fall av preventiva skäl – som väcks av grannar, dels företag som i likhet med ČEZ äger en anläggning, i detta fall ett kärnkraftverk, för vilket behöriga myndigheter i en annan medlemsstat har meddelat tillstånd och som berörs av en sådan talan om föreläggande att upphöra med störningar.
- 70 Den hänskjutande domstolen har i detta sammanhang särskilt hänvisat till fyra bestämmelser i EG-fördraget som enligt denna utgör hinder för en sådan skillnad i behandling, nämligen artiklarna 10 EG, 12 EG, 28 EG och 43 EG.

Yttranden som har inkommit till domstolen

- 71 ČEZ, den tjeckiska, den franska och den polska regeringen samt kommissionen har, utan att det påverkar de ståndpunkter som de dessutom har hävdad vad avser ovannämnda artiklar i EG-fördraget, gjort gällande att olika bestämmelser i Euratomfördraget och lagstiftning som har antagits med stöd av detta fördrag är relevanta vad avser de problem som den hänskjutande domstolen har tagit upp.
- 72 Kommissionen anser att skillnaden i behandling i målet vid den nationella domstolen är förbjuden enligt artikel 12 EG och gör härvid bland annat gällande att förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet, vilket har stadfäst i denna artikel, utgör en grundläggande princip som även ska tillämpas inom Euratomfördragets tillämpningsområde, eller att den omständigheten att det rör sig om ett företag som omfattas av Euratomfördraget i vart fall talar för att artikel 12 EG är tillämplig. I artiklarna 30–32

EA, direktiv 96/29 och artikel 37 EA finns särskilt stöd för slutsatsen att situationen i målet vid den nationella domstolen omfattas av Euratomfördraget.

73 Vid förhandlingen har kommissionen härvid bland annat preciserat att om en medlemsstat föreskriver att en förebyggande talan, vad avser störningar, inte kan upptas till sakprövning, om den verksamhet som medför störningar har beviljats ett administrativt tillstånd, så kan denna medlemsstat inte tillåta att en sådan talan upptas till sakprövning, om verksamheten det rör sig om är ett kärnkraftverk i en annan medlemsstat, som där har beviljats ett sådant tillstånd. Enligt kommissionen kan nämligen en sådan skillnad i behandling i synnerhet inte vara berättigad när den omständigheten att ett sådant tillstånd har beviljats, enligt den lagstiftning som meddelats med stöd av Euratomfördraget, tyder på att kontroller har skett, och fortlöpande sker, vad rör frågan huruvida gränsvärdena för joniserande strålning vid normal drift iaktas.

74 Enligt den tjeckiska regeringen ska artiklarna 30–39 EA och artiklarna 7, 8 och 14 i konventionen om kärnsäkerhet tillämpas i målet vid den nationella domstolen. De österrikiska domstolarnas undersökning av tillståndet för driften av kärnkraftverket Temelín, vilket har meddelats av kärnsäkerhetsrådet, den tjeckiska nationella myndighet som har utsetts enligt artikel 8 i nämnda konvention, innebär ett åsidosättande av ovannämnda bestämmelser och särskilt av denna nationella myndighets behörighet och således även av artikel 192 EA. Dessa bestämmelser medför tillsammans bland annat en skyldighet att visa ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna vad avser de tillstånd som de meddelar och de kontroller som de gör.

75 ČEZ har vid förhandlingen anfört att den omständigheten att en österrikisk domstol uttalar sig om ett administrativt tillstånd som har meddelats av den tjeckiska behöriga myndigheten, eller om säkerheten vid kärnkraftverket Temelín, inkräktar på Republiken Tjeckiens behörighet, såsom denna erkänns i konventionen om kärnsäkerhet. Detta strider både mot sistnämnda konvention och mot lojalitetsplikten enligt artikel 192 EA.

- 76 Den polska regeringen anser att artiklarna 30–39 EA, direktiv 96/29, särskilt artiklarna 4.1 a, 13, 44 och 45, och konventionen om kärnsäkerhet, bland annat artiklarna 7, 14 och 15, innebär att det har upprättats en harmoniserad minimistandard vad avser utsläpp av joniserande strålning som alla kärnkraftverk måste uppfylla för att kunna erhålla ett driftstillstånd. I nämnda bestämmelser föreskrivs även att det ska ske regelbundna bedömningar av säkerheten och att kontroller ska ske genom analys av data, övervakning, prov och inspektioner, och de gör det möjligt för kommissionen, med hjälp av kontroller på plats och erhållna upplysningar, liksom för grannmedlemsstaterna, genom korrespondens med berörda parter och informationsutbyte, att bedöma hur kärnkraftverken drivs. Med hänsyn till detta bör den hänskjutande domstolen inskränka sig till att kontrollera att ČEZ har vederbörligt tillstånd för kärnkraftverket Temelín, då den annars åsidosätter artikel 192 EA.
- 77 Den franska regeringen, som yttrade sig först vid förhandlingen, har gjort gällande att det i förevarande fall ska tas hänsyn till artiklarna 30–32 EA, 33 EA, 35 EA, 37 EA och 38 EA, jämförda med domstolens rättspraxis och direktiv 96/29, vilka särskilt har till syfte att definiera ett ramverk som gör det möjligt att skydda befolkningarna mot de risker som kärnenergianläggningar kan medföra.
- 78 Nämnda regering har understrukt att kommissionen noga har undersökt villkoren för kärnkraftverket Temelíns verksamhet under anslutningsförfarandet, utan att finna några invändningar mot driften. Regeringen hänvisar till kommissionens kontroller och positiva yttrande, vilka nämns i punkterna 47 och 48 ovan.
- 79 Enligt samma regering utgör det ramverk som har införts genom Euratomfördraget hinder mot att en domstol i en medlemsstat ålägger den som driver ett kärnkraftverk i en annan medlemsstat, och som uppfyller de krav som uppställs i nämnda lagstiftning, att anpassa kärnkraftverkets verksamhet eller lägga ner detsamma.

80 Den franska och den polska regeringen har vid förhandlingen anfört att de delar kommissionens ståndpunkt att förbudet i artikel 12 EG mot diskriminering som grundar sig på nationalitet utgör en allmän rättsprincip som även är tillämplig inom Euratomfördragets tillämpningsområde. Enligt dessa regeringar strider i förevarande fall den skillnad i behandling som följer av 364 § punkt a ABGB mot denna princip, vad avser kärnkraftverk som har beviljats tillstånd i en annan medlemsstat än Republiken Österrike i överensstämmelse med de miniminormer som har harmoniserats på gemenskapsnivå.

Domstolens bedömning

81 Den omständigheten att en nationell domstol formellt sett har formulerat en tolkningsfråga med hänvisning till vissa bestämmelser i gemenskapsrätten hindrar inte att EG-domstolen ger denna domstol alla upplysningar om hur gemenskapsrätten ska tolkas som kan vara användbara vid avgörandet av målet vid denna domstol, även om den inte har hänvisat till dessa upplysningar i sina frågor (se bland annat dom av den 15 september 2005 i mål C-258/04, Ioannidis, REG 2005, s. I-8275, punkt 20 och där angiven rättspraxis, och av den 21 februari 2006 i mål C-152/03, Ritter-Coulais, REG 2006, s. I-1711, punkt 29 och där angiven rättspraxis). Domstolen har härvid rätt att från samtliga de uppgifter som den nationella domstolen har tillhandahållit, särskilt skälen för begäran om förhandsavgörande, ta fram de uppgifter av gemenskapsrättslig karaktär som den, med hänsyn till tvisteföremålet, måste tolka (se bland annat dom av den 20 mars 1986 i mål 35/85, Tissier, REG 1986, s. 1207, punkt 9).

82 I förevarande fall ska det inledningsvis anmärkas att tvisten i målet vid den nationella domstolen i huvudsak rör frågan huruvida en industriell verksamhet som består i att driva ett kärnkraftverk ska få fortgå och, i förekommande fall, vilka tekniska krav som kan få ställas på ett sådant kärnkraftverk, när driften påstås medföra störningar eller risk för störningar på fastigheter i en annan medlemsstat genom att de eventuellt utsätts för joniserande strålning från detta kärnkraftverk.

- 83 Sådan industriell verksamhet omfattas emellertid redan på grund av sitt syfte, och i hög grad, av Euratomfördragets tillämpningsområde och det är utrett att detta fördrag dessutom innehåller ett antal regler som rör just skyddet av befolkningen och miljön mot joniserande strålning.
- 84 Det ska vidare understrykas att domstolen enligt artiklarna 234 EG och 150 EA har precis samma behörighet att tolka bestämmelser i EG-fördraget som i Euratomfördraget. Omständigheten att den hänskjutande domstolen rent formellt har begärt förhandsavgörande från domstolen enligt artikel 234 EG och frågat denna om tolkningen av bestämmelser i EG-fördraget hindrar inte domstolen från att lämna de uppgifter som denna anser kan vara till nytta för att avgöra det mål som den nationella domstolen har att avgöra, även när målet rör Euratomfördraget, vilket betyder att domstolen uttalar sig med stöd av sin behörighet enligt artikel 150 EA (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 januari 1986 i mål 44/84, Hurd, REG 1986, s. 29, punkterna 1 och 14, svensk specialutgåva, volym 8, s. 369).
- 85 Det ska vidare erinras om att det i artikel 305.2 EG uttryckligen föreskrivs att bestämmelserna i EG-fördraget inte ska inverka på bestämmelserna i Euratomfördraget.
- 86 I förevarande fall framgår det av den nedan följande undersökningen av de särskilda principer och bestämmelser som ingår i Euratomfördraget, och av vissa rättsakter som har antagits med stöd av detta fördrag, att det är möjligt att svara på den hänskjutande domstolens frågor.

Principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet inom Euratomfördragets tillämpningsområde

Fråga huruvida en sådan princip existerar

- 87 Det ska erinras om att artikel 12 EG, som den tredje tolkningsfrågan rör, innehåller ett förbud mot all diskriminering på grund av nationalitet inom EG-fördragets tillämpningsområde.
- 88 Även om Euratomfördraget inte innehåller uttryckliga bestämmelser som motsvarar nämnda artikel i EG-fördraget, är det emellertid så, vilket domstolen mycket tidigt har understrukt, att den princip som har stadfäst i artikel 12 EG ingår bland gemenskapens "principer" och att regeln om nationell behandling utgör en av gemenskapens viktigaste juridiska bestämmelser (se bland annat dom av den 21 juni 1974 i mål 2/74, Reyners, REG 1974, s. 631, punkterna 15 och 24; svensk specialutgåva, volym 2, s. 309).
- 89 Nämnda artikel 12, vilken förbjuder all diskriminering på grund av nationalitet, utgör för övrigt endast ett särskilt uttryck av den allmänna likabehandlingsprincipen, vilken är en av gemenskapsrättens grundläggande rättsprinciper (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 8 oktober 1980 i mål 810/79, Überschär, REG 1980, s. 2747, punkt 16, och av den 19 mars 2002 i mål C-224/00, kommissionen mot Italien, REG 2002, s. I-2965, punkt 14).
- 90 Mot denna bakgrund framgår det att det skulle strida mot både fördragens syfte och inbördes samband om diskriminering på grund av nationalitet, som enligt artikel 12 EG är förbjuden inom EG-fördragets tillämpningsområde, alltjämt tolererades inom Euratomfördragets tillämpningsområde.

- 91 Det ska följaktligen medges att även om principen om förbud mot all diskriminering på grund av nationalitet inom gemenskapsrättens tillämpningsområde endast uttryckligen är angiven i artikel 12 EG, utgör den en allmän princip som även är tillämplig inom Euratomfördragets tillämpningsområde.

Frågan huruvida det i målet vid den nationella domstolen föreligger särbehandling på grund av nationalitet inom Euratomfördragets tillämpningsområde

- 92 För det första framgår det av fast rättspraxis att reglerna om likabehandling av landets medborgare och andra medborgare inte endast förbjuder öppen diskriminering på grund av nationalitet, eller säte när det gäller bolag, utan även varje form av dold diskriminering som, genom tillämpning av andra särskiljningskriterier, i praktiken leder till samma resultat (se bland annat dom av den 13 juli 1993 i mål C-330/91, Commerzbank, REG 1993, s. I-4017, punkt 14, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-275, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Italien, punkt 15).

- 93 Det framgår härvid av begäran om förhandsavgörande att det i 364 § punkt a ABGB föreskrivs att ett företag som äger en industrianläggning i Österrike som har beviljats administrativt tillstånd från de behöriga österrikiska myndigheterna i princip inte kan bli föremål för en talan med syfte att med stöd av 364 § andra stycket ABGB få störningar från eller risker för sådana störningar för fastigheter i närheten av denna anläggning att upphöra. I ett sådant fall har ägaren till en fastighet i närheten endast möjlighet att väcka talan om ersättning för verkliga skador på fastigheten, även i fall då skadan har sin orsak i omständigheter som inte har beaktats i tillståndsförfarandet.

- 94 I 364 § punkt a ABGB görs ingen åtskillnad med hänsyn till vilken typ av industriell verksamhet som sker på den anläggning som har erhållit ett sådant tillstånd eller beroende på vilka omständigheter som har beaktats i tillståndsförfarandet.

- 95 Ett företag som i likhet med ČEZ äger en industrianläggning i en annan medlemsstat, och som från behöriga myndigheter i denna stat har erhållit samtliga nödvändiga administrativa tillstånd, kan enligt den nationella domstolen däremot bli föremål för en talan om åläggande att upphöra med störningar enligt 364 § andra stycket ABGB, utan att kunna åberopa undantaget i 364 § punkt a ABGB.
- 96 Det är emellertid ostridigt att de företag som driver en anläggning i en annan medlemsstat än Republiken Österrike normalt sett är etablerade i en annan medlemsstat.
- 97 Av detta följer att skillnaden i behandling enligt 364 § andra stycket och 364 § punkt a ABGB som drabbar anläggningar som har erhållit administrativt tillstånd i en annan medlemsstat än Republiken Österrike leder till samma resultat som en skillnad i behandling på grund av nationalitet.
- 98 För det andra ska det, då det har fastställts att det är fråga om en skillnad i behandling på grund av nationalitet, avgöras huruvida denna skillnad i förevarande fall omfattas av Euratomfördragets tillämpningsområde.
- 99 Även om Euratomfördraget förvisso inte innehåller någon avdelning som rör anläggningar för kärnenergiframställning, så finns det ändå i avdelning II i detta fördrag, med rubriken "Bestämmelser för att främja framsteg på kärnenergiområdet", ett kapitel 3, med rubriken "Hälsoskydd", som rör skydd för folkhälsan inom kärnenergisektorn (se bland annat dom av den 29 mars 1990 i mål C-62/88, Grekland mot rådet, REG 1990, s. I-1527, punkt 17; svensk specialutgåva, volym 10, s. 349).

- 100 Domstolen har vid upprepade tillfällen fastslagit att bestämmelserna i nämnda kapitel 3 ska ges en vid tolkning, så att de kan få ändamålsenlig verkan (se bland annat dom av den 10 december 2002 i mål C-29/99, kommissionen mot rådet, REG 2002, s. I-11221, punkt 78). Domstolen har förklarat att nämnda kapitel 3 genomför artikel 2 b EA, i vilken gemenskapen åläggs att ”uppställa enhetliga säkerhetsnormer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd samt övervaka tillämpningen av dessa normer” och därvid bland annat angett att det framgår att denna uppgift inte kan utföras utan kontroll av källorna till skadlig strålning (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot rådet, punkt 76).
- 101 Domstolen har i punkt 72 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot rådet, i en situation då den hade att uttala sig om omfattningen av gemenskapens behörighet vad avser att ansluta sig till konventionen om kärnsäkerhet, konstaterat att gemenskapen tillsammans med medlemsstaterna är behörig att enligt artikel 15 i nämnda konvention vidta lämpliga åtgärder för att, under alla driftlägen, säkerställa att den strålning som personal och allmänhet utsätts för, och som orsakas av en kärnenergianläggning, hålls så låg som rimligen låter sig göra och att ingen individ utsätts för stråldoser som överskrider föreskrivna nationella dosgränser.
- 102 I punkt 82 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot rådet har domstolen även erinrat om att det framgår av dess tidigare rättspraxis att prövningen av gemenskapens behörighet inte ska göras utifrån någon konstlad åtskillnad mellan skydd för befolkningens hälsa och säkerhet i fråga om källor till joniserande strålning. Domstolen har därav bland annat dragit slutsatsen att gemenskapen även har en viss extern behörighet vad avser de områden som omfattas av artiklarna 7, 14 och 16–19 i konventionen om kärnsäkerhet, vilka rör systemet med tillstånd för anläggning och drift av kärnkraftverk, utvärdering och kontroll av säkerheten, olycksberedskap, val av förlägningsplats, utformning och uppförande av kärnkraftverk samt deras drift.
- 103 Domstolen har särskilt, vad avser artikel 7 i konventionen om kärnsäkerhet, fastslagit att även om gemenskapen inte har någon behörighet enligt Euratomfördraget att ge tillstånd till uppförande eller drift av kärnenergianläggningar, är den enligt artiklarna 30–32 EA behörig att till skydd för hälsan utfärda grundläggande normer

för att inrätta ett system för godkännande som medlemsstaterna ska tillämpa. En sådan lagstiftningsåtgärd utgör nämligen en åtgärd som kompletterar de grundläggande normer som avses i artikel 30 EA (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot rådet, punkterna 88 och 89).

- 104 Domstolen har, vid tolkningen av artikel 37 EA, som är en bestämmelse som domstolen har tillämpat för att hindra att radioaktiv kontamination av vatten, jord eller luft kan uppstå i någon annan medlemsstat, bland annat förklarat att nämnda artikel ska tolkas på så sätt att de allmänna upplysningarna om en plan för deponering av radioaktivt avfall ska tillhandahållas kommissionen innan tillstånd till sådan deponering ges av den berörda medlemsstatens behöriga myndigheter. Domstolen har härvid hänvisat till den mycket stora betydelsen av de riktlinjer som kommissionen kan meddela den berörda medlemsstaten, efter att ha konsulterat expertgruppen, och att denna medlemsstat bör kunna undersöka riktlinjerna noggrant under sådana villkor att kommissionens förslag kan beaktas innan tillstånd meddelas (dom av den 22 september 1988 i mål 187/87, Saarland m.fl., REG 1988, s. 5013, punkterna 12–16, svensk specialutgåva, volym 9, s. 643, och av den 12 april 2005 i mål C-61/03, kommissionen mot Förenade kungariket, REG 2005, s. I-2477, punkt 39).
- 105 Av detta följer att frågan om administrativa tillstånd avseende uppförande och drift av kärnenergianläggningar omfattas av Euratomfördragets tillämpningsområde vad avser hälsoskydd för befolkningen mot faror som är förknippade med joniserande strålning.
- 106 Syftet med talan i målet vid den nationella domstolen är emellertid att få klargjort huruvida de effekter eller risker som nu eller i framtiden kan uppstå på grund av joniserande strålning från kärnkraftverket Temelín kan motivera att ČEZ åläggs att anpassa detta, eller till och med stänga det, för att förhindra eller undanröja sådana effekter eller risker, trots att detta kärnkraftverk har beviljats tillstånd.

107 Den skillnad i behandling som beskrivs i punkt 97 ovan omfattas således av Euratomfördragets tillämpningsområde, vad avser en talan av det slag som är i fråga i målet vid den nationella domstolen.

Fråga huruvida skillnaden i behandling är motiverad

108 Enligt domstolens rättspraxis räcker inte de omständigheter som har konstaterats föreligga i punkt 107 ovan för att det ska anses styrkt att nämnda nationella bestämmelser strider mot förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet inom Euratomfördragets tillämpningsområde. Det måste även undersökas huruvida den omständigheten att administrativa tillstånd som har beviljats kärnenergianläggningar i andra medlemsstater än Republiken Österrike enligt 364 § punkt a ABGB inte ska beaktas, och att endast bestämmelserna i 354 § andra stycket ABGB ska tillämpas på dessa, kan anses motiverad av objektiva hänsyn som är oberoende av nationalitet och om en sådan skillnad i behandling i så fall står i proportion till det legitima syfte som eftersträvas (se, för ett liknande resonemang, vad avser artikel 12 EG, bland annat domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Italien, punkt 20, samt dom av den 5 juni 2008 i mål C-164/07, Wood, REG 2008, s. I-4143, punkt 13, och av den 16 december 2008 i mål C-524/06, Huber, REG 2008, s. I-9705, punkt 75).

109 Vad först avser den frågeställning som framgår av den första och den andra tolkningsfrågan, under b, är det tillräckligt att påpeka att den österrikiske lagstiftarens önskan att ta hänsyn till nationella näringsidkare men inte till näringsidkare i andra medlemsstater inte kan tillåtas som motivering för den skillnad i behandling som följer av den lagstiftning som avses i målet vid den nationella domstolen. Rent ekonomiska hänsyn kan inte motivera en inskränkning av de grundläggande principerna om fri rörlighet för varor eller tjänster (se bland annat dom av den 28 april 1998 i mål C-120/95, Decker, REG 1995, s. I-1831, punkt 39, och i mål C-158/96, Kohll, REG 1995, s. I-1931, punkt 41) och de kan inte heller motivera en diskriminering på grund av nationalitet inom Euratomfördragets tillämpningsområde.

- 110 Vad därefter avser ett eventuellt rättfärdigande med hänsyn till skydd för liv eller hälsa, som den hänskjutande domstolen har tagit upp, respektive miljöskydd eller äganderätt, som Land Oberösterreich har åberopat, finns det inget som tyder på att dessa hänsyn i detta sammanhang spelar en sådan roll att de kan rättfärdiga en skillnad i behandling av det slag som är aktuell i målet vid den nationella domstolen mellan administrativa tillstånd som österrikiska myndigheter har beviljat för industrianläggningar i Österrike och ett tillstånd för ett kärnkraftverk i en annan medlemsstat som de behöriga myndigheterna i denna stat har beviljat.
- 111 Det ska härvid, för det första, understrykas att de parter som undertecknade Euratomfördraget, såsom framgår av fjärde stycket i ingressen till detsamma, var "angelägna att skapa sådana förhållanden i säkerhets hänseende att farorna för befolkningens liv och hälsa avlägsnas". I artikel 2 b EA preciseras vidare att gemenskapen, för att fullgöra sin uppgift i den ordning som anges i nämnda fördrag, ska "uppställa enhetliga säkerhetsnormer för befolkningens och arbetstagarnas hälsoskydd samt övervaka tillämpningen av dessa normer".
- 112 Sådana villkor, vilka har preciserats i artiklarna 30–39 EA, som tillsammans utgör kapitel 3 i avdelning II i Euratomfördraget, har, såsom domstolen redan har fastställt, till syfte att säkerställa ett sammanhängande och effektivt hälsoskydd för befolkningen mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning, oavsett strålningskällan och oberoende av vilken personkrets som utsätts för denna strålning (dom av den 4 oktober 1991 i mål C-70/88, parlamentet mot rådet, REG 1991, s. I-4529, punkterna 13 och 14 svensk specialutgåva, volym 11, s. I-405).
- 113 I artiklarna 30 EA och 31 EA föreskrivs särskilt att gemenskapen efter yttrande från en vetenskaplig expertgrupp ska fastställa grundläggande normer för befolkningens hälsoskydd mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.
- 114 Såsom framgår av artikel 33 första stycket EA ankommer det på varje medlemsstat att utfärda de lagar och andra författningar som är lämpliga för att säkerställa att de grundläggande normer som gemenskapen har fastställt iakttas. I artikel 33 andra stycket EA ges kommissionen emellertid behörighet att lämna rekommendationer

i syfte att säkerställa en harmonisering av de bestämmelser som gäller på detta område inom medlemsstaterna. Såsom domstolen har preciserat kan kommissionen bland annat använda denna behörighet för att lämna sådana rekommendationer vad avser utformning, utförande och drift av en kärnenergianläggning, som gör det möjligt att säkerställa att de grundläggande normerna uppfylls. Medlemsstaterna är dessutom skyldiga att bidra till utarbetandet av sådana rekommendationer genom att lämna information enligt artikel 33 tredje stycket EA (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot rådet, punkt 105).

- 115 Nämnda grundläggande normer, som ska tolkas utifrån principen om optimering av skyddet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 november 1992 i mål C-376/90, kommissionen mot Belgien, REG 1992, s. I-6153, punkt 27) och som har ändrats ett antal gånger i syfte att beakta nya vetenskapliga rön vad avser strålskydd, har fastställts i direktiv 96/29.
- 116 Såsom framgår av punkterna 23–34 ovan innehåller direktiv 96/29 även ett antal olika bestämmelser som rör systemen för tillstånd, övervakning, inspektion och ingripanden vid en radiologisk nödsituation. Medlemsstaterna är skyldiga att införa sådana bestämmelser vad avser verksamheter som medför risk för att befolkningen utsätts för joniserande strålning.
- 117 För det andra ska det understrykas att de rättsregler som har utarbetats genom Euratomfördraget, vad avser hälsoskydd, inte endast avser grundläggande normer, utan även innehåller en viktig aspekt som rör kontroll av att dessa normer följs samt kontroll av radioaktivitetsnivån i luft, vatten och jord.
- 118 Bestämmelserna i kapitel 3 i avdelning II i nämnda fördrag bildar nämligen en sammanhängande helhet som ger kommissionen relativt vittgående befogenheter när det gäller att skydda befolkningen och miljön mot riskerna för radioaktiv kontamination (se domarna i de ovannämnda målen Saarland m.fl., punkt 11, och kommissionen mot rådet, punkt 79).

- 119 Särskilt artiklarna 35–38 EA har ett sådant syfte. De ger, såsom domstolen redan har anmärkt, bland annat kommissionen betydande befogenheter (domen i det ovan nämnda målet kommissionen mot Förenade kungariket, punkt 35).
- 120 I artikel 35 EA åläggs medlemsstaterna att inrätta de anläggningar som behövs för fortlöpande kontroll av radioaktivitetsnivån i luft, vatten och jord samt för kontroll av att de grundläggande normerna följs.
- 121 Kommissionen har i artikel 35 EA andra stycket getts rätt att få tillträde till dessa kontrollanläggningar för att kontrollera deras funktion och effektivitet. I artikel 36 EA åläggs de nationella behöriga myndigheterna vidare att regelbundet informera kommissionen om de kontrollåtgärder som avses i artikel 35 EA, så att denna institution hålls underrättad om den radioaktivitetsnivå som befolkningen utsätts för.
- 122 Såsom framgår av punkt 47 ovan har kommissionen, under år 2004 och år 2005, gjort kontroller i Temelín, med tillämpning av artikel 35 EA.
- 123 Såsom det har erinrats om i punkt 104 ovan är syftet med artikel 37 EA att hindra att radioaktiv kontamination av vatten, jord eller luft uppstår i någon annan medlemsstat. Enligt denna bestämmelse ska allmänna upplysningar om en plan för deponering av radioaktivt avfall tillhandahållas kommissionen innan tillstånd till sådan deponering ges av den berörda medlemsstatens behöriga myndigheter, så att denna medlemsstat noggrant kan undersöka de riktlinjer som kommissionen kan meddela densamma, efter att ha konsulterat expertgruppen, under sådana villkor att kommissionens förslag kan beaktas innan tillstånd meddelas.

- 124 Domstolen har härvid redan understrukit att kommissionen spelar en viktig roll på området, eftersom endast kommissionen har en samlad överblick över kärnkraftsindustrins utveckling inom hela gemenskapen (domen i det ovannämnda målet Saarland m.fl., punkterna 12 och 13).
- 125 Såsom har angetts i punkt 48 ovan har kommissionen, i enlighet med artikel 37 EA, den 24 november 2005 avgett ett yttrande, där denna institution angett att genomförandet av planen för deponering av alla typer av radioaktivt avfall som härrör från ombyggnaden av kärnkraftverket Temelín inte torde innebära risker för radioaktiv kontamination, som är av betydelse ur hälsosynpunkt, av en annan medlemsstats vatten, mark eller luft vare sig vid normal drift eller vid en olycka av den omfattning som avses i de allmänna upplysningarna.
- 126 Enligt artikel 38 EA är kommissionen slutligen behörig att lämna rekommendationer till medlemsstaterna i fråga om radioaktivitetsnivån i luft, vatten och jord och, i brådskande fall, att utfärda ett direktiv som förpliktar den berörda medlemsstaten att inom en av kommissionen fastställd tid vidta alla åtgärder för att undvika att de grundläggande normerna överträds och för att säkerställa att föreskrifterna iakttas. Om denna stat inte inom den fastställda tiden rättar sig efter kommissionens direktiv, så får kommissionen eller varje medlemsstat som saken gäller, med avsteg från artiklarna 141 EA och 142 EA, omedelbart väcka talan vid domstolen.
- 127 För det tredje ska det erinras om att såväl Europeiska atomenergigemenskapen som dess medlemsstater är parter i konventionen om kärnsäkerhet vars mål, enligt artikel 1 ii i densamma, bland annat är att ”upprätta och vidmakthålla effektivt skydd i kärnenergianläggningar mot möjliga strålningsfaror för att skydda individer, samhället och miljön från skadliga verkningar av joniserande strålning från sådana anläggningar”.

- 128 I artikel 15 i nämnda konvention föreskrivs att varje fördragsslutande part ska vidta lämpliga åtgärder för att, under alla driftlägen, säkerställa att den strålning som personal och allmänhet utsätts för och som orsakas av en kärnenergianläggning hålls så låg som rimligen låter sig göra.
- 129 I punkt iii i ingressen till nämnda konvention bekräftas åter att "ansvaret för kärnsäkerhet vilar på den stat som har domsrätt över en kärnenergianläggning", medan varje fördragsslutande part enligt artikel 7.2 i samma konvention bland annat ska införa en lagstiftning och ett regelverk som bland annat ska sörja för ett system för tillståndsgivning med avseende på kärnenergianläggningar och förbud mot drift av en kärnenergianläggning utan tillstånd, ett system för regelmässig inspektion och värdering av kärnenergianläggningar för att trygga uppfyllandet av tillämpliga bestämmelser och villkor för tillstånd samt framtvingande av uppfyllelsen av tillämpliga bestämmelser och villkor avseende tillstånd.
- 130 Det ska för det fjärde erinras om vad som redan har angetts i punkterna 45 och 46 ovan, nämligen att kommissionen, inom ramen för de förhandlingar som ledde till att tio nya medlemsstater anslöts till unionen den 1 maj 2004, mycket noga undersökte säkerheten vid kärnkraftverken i dessa stater, däribland Temelín, vilket ledde till att det formulerades rekommendationer från gemenskapen i syfte att höja den kärntekniska säkerheten i dessa stater, så att den motsvarade säkerheten inom unionen för jämförbara kärnkraftsreaktorer. Kommissionen och rådet övervakade därefter den faktiska verkställigheten av dessa rekommendationer.
- 131 Det ska även understrykas att när det skyddssystem som har införts genom Euratomfördraget inte fungerar som det ska, har medlemsstaterna flera olika möjligheter att agera för att få till stånd nödvändiga åtgärder.

- 132 För det första ger artikel 32 EA varje medlemsstat rätt att begära att de grundläggande normer som fastställts i enlighet med artiklarna 30 EA och 31 EA omprövas eller kompletteras, varvid kommissionen är skyldig att pröva varje sådan begäran.
- 133 Vidare får, enligt artikel 142 EA, varje medlemsstat som anser att en annan medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt Euratomfördraget väcka talan vid domstolen. I en nödsituation av det slag som beskrivs i artikel 38 EA har medlemsstaten rätt att väcka talan omedelbart.
- 134 I artiklarna 145–149 EA föreskrivs slutligen, liksom i motsvarande bestämmelser i EG-fördraget, mekanismer för domstolsprövning som rör såväl rådets eller kommissionens rättsakters lagenlighet som det fall då någon av dessa institutioner – i strid med Euratomfördraget – underlåter att vidta åtgärder.
- 135 Det ska således konstateras att när en medlemsstat uppställer en intern bestämmelse, som 364 § punkt a ABGB, vilken, såsom den hänskjutande domstolen har anmärkt, hindrar en berörd part från att väcka talan för att få störningar att upphöra när besväret eller den påstådda risken för besvär kommer från en industrianläggning som har erhållit ett administrativt tillstånd, så kan nämnda medlemsstat i princip inte från denna bestämmelses tillämpningsområde undanta tillstånd som har meddelats kärnenergianläggningar i andra medlemsstater under påstående att detta undantag har sin grund i hänsyn till skydd för liv, folkhälsa, miljö eller äganderätt.
- 136 Ett sådant undantag innebär nämligen att ingen som helst hänsyn tas till att gemenskapens regelverk, såsom detta beskrivs i punkterna 111–134 ovan och där sådana tillstånd delvis ingår, på ett avgörande sätt bidrar till att säkerställa just ett sådant skydd. Nämnda undantag kan därför inte anses nödvändigt för att åstadkomma ett sådant skydd och följaktligen inte heller anses uppfylla kravet på proportionalitet.

Skyldigheten att tolka nationell rätt på så sätt att den överensstämmer med gemenskapsrätten

- 137 Såsom framgår av bland annat den första frågan, under f, den andra frågan, under f, den tredje frågan, under d, och den fjärde frågan, under c, undrar den hänskjutande domstolen även vilka konsekvenserna blir om det konstateras att den tolkning som de nationella domstolarna för närvarande gör av den i det nationella målet aktuella lagstiftningen är oförenlig med gemenskapsrätten.
- 138 Det ska härvid erinras om att enligt fast rättspraxis rörande artikel 10 EG, vilken även är tillämplig vad rör artikel 192 EA, är medlemsstaternas enligt nämnda bestämmelser skyldiga att vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter som följer av gemenskapsrätten fullgörs, och denna skyldighet åligger alla myndigheter i medlemsstaterna, även domstolarna inom ramen för deras behörighet. Det ankommer även på den nationella domstolen att i så stor utsträckning som möjligt tolka den nationella lag som den ska tillämpa på ett sätt som överensstämmer med gemenskapsrättens krav. Om det inte är möjligt att tillämpa den nationella lagstiftningen på ett sätt som står i överensstämmelse med gemenskapsrätten, är den nationella domstolen skyldig att tillämpa gemenskapsrätten i dess helhet och att skydda de enskildas rättigheter enligt denna, genom att underlåta att tillämpa bestämmelser som strider mot gemenskapsrätten och genom att underlåta att tillämpa en bestämmelse som, om den tillämpades, i det enskilda fallet skulle leda till ett resultat som strider mot gemenskapsrätten (se bland annat dom av den 4 februari 1988 i mål 157/86, Murphy m.fl., REG 1988, s. 673, punkt 11, svensk specialutgåva, volym 9, s. 349, och av den 26 september 2000 i mål C-262/97, Engelbrecht, REG 2000, s. I-7321, punkterna 38–40).
- 139 Mot denna bakgrund ska frågorna således besvaras enligt följande. Principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet inom Euratomfördragets tillämpningsområde utgör hinder mot att tillämpa en medlemsstats lagstiftning av det slag som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken ett företag som har erhållit nödvändiga administrativa tillstånd för att driva ett kärnkraftverk beläget i en annan medlemsstat kan bli föremål för en talan vid domstol om att störningar eller risk för

störningar från denna anläggning, som drabbar fastigheter i närheten av densamma, ska upphöra, medan företag som förfogar över en industrialanläggning i den medlemsstat där talan väcks, och som där har erhållit ett administrativt tillstånd, inte kan bli föremål för en sådan talan, utan endast för en talan om ersättning för skador som drabbar fastigheter i närheten av denna anläggning.

¹⁴⁰ Det ankommer även på den nationella domstolen att i så stor utsträckning som möjligt tolka den nationella lag som den ska tillämpa på ett sätt som överensstämmer med gemenskapsrättens krav. Om det inte är möjligt att tillämpa den nationella lagstiftningen på ett sätt som står i överensstämmelse med gemenskapsrätten, är den nationella domstolen skyldig att tillämpa gemenskapsrätten i dess helhet och att skydda de enskildas rättigheter enligt denna, genom att underlåta att tillämpa bestämmelser som strider mot gemenskapsrätten och genom att underlåta att tillämpa en bestämmelse som, om den tillämpades, i det enskilda fallet skulle leda till ett resultat som strider mot gemenskapsrätten.

Rättegångskostnader

¹⁴¹ Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) Principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet inom Euratomfördragets tillämpningsområde utgör hinder mot att tillämpa en medlemsstats lagstiftning av det slag som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken ett företag som har erhållit nödvändiga administrativa tillstånd för att driva ett kärnkraftverk beläget i en annan medlemsstat kan bli föremål för en talan vid domstol om att störningar eller risk för**

störningar från denna anläggning, som drabbar fastigheter i närheten av densamma ska upphöra, medan företag som förfogar över en industrialanläggning i den medlemsstat där talan väcks, och som där har erhållit ett administrativt tillstånd, inte kan bli föremål för en sådan talan, utan endast för en talan om ersättning för skador som drabbar fastigheter i närheten av denna anläggning.

- 2) Det ankommer på den nationella domstolen att i så stor utsträckning som möjligt tolka den nationella lag som den ska tillämpa på ett sätt som överensstämmer med gemenskapsrättens krav. Om det inte är möjligt att tillämpa den nationella lagstiftningen på ett sätt som står i överensstämmelse med gemenskapsrätten, är den nationella domstolen skyldig att tillämpa gemenskapsrätten i dess helhet och att skydda de enskildas rättigheter enligt denna, genom att underlåta att tillämpa bestämmelser som strider mot gemenskapsrätten och genom att underlåta att tillämpa en bestämmelse som, om den tillämpades, i det enskilda fallet skulle leda till ett resultat som strider mot gemenskapsrätten.

Underskrifter